

Posudek vedoucí diplomové práce:

Martin Černý, *Válečnictví Tarahumarů v koloniálních pramenech, 1608-1777* (SIAS FF UK, Praha 2015, 88 s. rkp včetně obrazových příloh)

Pro svou diplomovou práci zvolil Martin Černý téma z koloniálních dějin Latinské Ameriky, konkrétně pak z oblasti etnohistorie, tedy vědecké disciplíny, jejímž cílem je sledovat kontinuity a změny v kultuře původních obyvatel Ameriky po příchodu evropských dobyvatelů. Zaměřil se na etnikum Tarahumara, obývající severní část dnešního Mexika (místokrálovství Nové Španělsko). Ze všech projevů kultury, které doznaly změny po příchodu Evropanů, jej zaujala zejména role války a válečnictví, dodnes jeden z ústředních „vzorců kultury“ tarahumarského etnika a ohnisko jeho sebeidentifikace, ve vztahu k celkovému tarahumarskému životnímu stylu a ke kulturní ekologii tarahumarského území. Tuto problematiku pak zasadil do širšího kontextu koloniálních dějin severu Nového Španělska a kulturní dynamiky tzv. „Velkého Jihozápadu“, areálu navázaného na vyspělé kultury Mexika a Střední Ameriky, zároveň ale v něčem velmi svérázného.

Jako hlavní zdroj informace posloužily diplomantovi editované prameny z koloniální doby (vzhledem k tomu, že některé z nich byly produktem jezuitských misionářů z českých zemí, působících mezi Tarahumary, může být tato diplomová práce vnímána i jako příspěvek ke studiu „vztahových témat“, které má ve Středisku ibero-amerických studií dlouhou tradici) a sekundární literatura, vesměs cizojazyčná. Zde se jednalo jak o práce historické a archeologické, tak prezentace nedávno proběhnuvších etnografických výzkumů. Díky studijnímu pobytu v Mexiku (na Universidad Nacional Autónoma de México) mohl shromáždit reprezentativní korpus zdrojů – oceňuji vzorně zpracované zhodnocení použitých zdrojů v úvodu – a výsledek je kvalitní i zajímavý.

Práce je ovšem spíše deskriptivní povahy, přestože se na jejím začátku autor stručně věnoval kulturnímu fenoménu války obecně a jejímu významu v kontextu dobývání Nového světa a k těmto úvahám se pak periodicky vracel i v průběhu dalšího výkladu. Nicméně hlavním cílem práce bylo především zmapování komplexního problému tarahumarského válečnictví, shrnutí dostupných informací do jednoho koherentního příběhu, nikoli obecnější úvahy o identitě nebo kulturní změně. (Toto není výtka, jedná se – zejména v případě diplomové práce – o zcela legitimní přístup ke zpracovávané materii.) Výsledného cíle bylo dosaženo, práce nabízí ucelený pohled kombinující zájem o materiální kulturu a duchovní a sociální rozměr války. Je také třeba pochválit, že ve výkladu je důsledně akcentován fakt kulturní transformace v čase. Nutnost soustavně si uvědomovat dynamičnost kultury je

ústředním motivem etnohistorie a rysem, který ji odlišuje od „klasického“ etnografického výzkumu.

Práce je psána kultivovaně, s minimem pravopisných prohřešků a překlepů. (Jen místy se projevuje určité přejímání rétoriky excerpovaných pramenů: např. s. 82 – „Jezuité ... marně bojovali s tarahumarskou ignorancí.“) Je přehledně členěna, použité zdroje jsou vesměs řádně citovány, byť s dílčími zmatky, které patrně padají na vrub chvatu při dokončování. (Např. s. 51, pozn. 17: patrně nevyřazený údaj o vydavateli; také občasné kolísání mezi Chicago style a citací prvních slov názvu práce v poznámkách pod čarou, závěrečná bibliografie ale není ve stylu Chicago.)

Navzdory těmto drobným výhradám lze konstatovat, že diplomová práce Martina Černého splnila požadavky na původní, na vlastním pramenném výzkumu založenou a samostatně vypracovanou studii, která přinesla konkrétní a pro další bádání využitelné výsledky. Jednoznačně ji doporučuji k obhajobě a navrhuji její hodnocení výborně.

Praha, 30. srpna 2015

Doc. Markéta Křížová, Ph.D.

Středisko ibero-amerických studií FF UK